

Трябва ли ни ново законодателство, за да питаме властта

Налага ли се промяна в законодателството по отношение на достъпа до обществена информация от страна на граждани, неправителствени организации и журналисти? На този въпрос дава отговор стартиралият в края на януари проект „Застъпническа кампания за цялостни промени в законодателството за достъп до информация“, разработен от екипа на Програма достъп до инфор-

мация /ПДИ/. Проектът бе представен от изпълнителния директор на ПДИ Гергана Жулева на годишната работна среща с координаторите на ПДИ в цялата страна. Неговата основна цел е гражданите и НПО, съвместно с властите на различни нива, да участват във формирането на политики и вземането на решения. На срещата координаторите по области набелязаха про-

блемите и постиженията на координаторската мрежа от журналисти през 2013 година. И макар да се забелязва отлив на интерес от страна на гражданите, които търсят информация от институциите, то като цяло се налага изводът, че сега действащото законодателство дава добри възможности за получаване на информация по обществено значими въпроси. Необходим е обаче по-задъл-

бочен диалог с управляващите - от една страна, за да се даде и по-широка публичност на работата им, а от друга, за да се убедят, че информираността за това какви правят в кабинетите си не отнема от имиджа им, а напротив, създава им популярност и ражда доверие.

На срещата присъства координаторът на ПДИ за област Габрово Емилия Димитрова, която е част от екипа на

Програмата от средата на миналата година. Като сериозен проблем пред достъпа до информация в област Габрово г-жа Димитрова наблегна на по-слабата инициативност от страна на гражданите, НПО и част от журналистите за получаване на информация за работата в местните и регионални институции. Това обаче би могло да се коригира, когато хората и управляващите сами стиг-

нат до убеждението, че правото да знаем върви за ръка с действащата демокрация, а не онази, писаната на хартия, с която парадират политиците. Или както казва „Координатор на 2013-та“ Любомир Йорданов – дългогодишен кореспондент на в. „Труд“ за Монтана: „Законът за достъп до информация е един от начините да бъдем граждани, а не безгласни букви в партийните лозунги“.

ЗАКОНЪТ ЗА ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ Е ЕДИН ОТ НАЧИНИТЕ ДА БЪДЕМ ГРАЖДАНИ, А НЕ БЕЗГЛАСНИ БУКВИ В ПАРТИЙНИТЕ ЛОЗУНГИ

Емилия ДИМИТРОВА

- От 17 години се занимаваш активно с достъп до информация. Кога беше по-трудно - тогава или днес, когато и Законът за достъп до обществена информация /ЗДОИ/ гарантира правото ни да знаем?

- Мисля, че нищо не гарантира правото ни да знаем – дори и законите, ако ние сами не познаваме правата си, не ги ползваме и не ги браним, когато се опитват да ни ги отнемат. Разбира се, когато има закон, е по-лесно, защото той ни дава опорна точка в търсенето на необходимата информация. Съвсем искрено – най-лесно се сдобивах с информация като журналист в ранните години на прехода – 1990 и малко след това. Тогава, макар че нямаше ЗДОИ, във въздуха се носеше мирис на свобода и мечтите на хората за по-добър живот. Имаше огромна обществена енергия, която озонираше всичко – въпреки трудностите, глад, режима на тока... Нови вестници никнеха като гъби, след десетилетия на тоталитаризъм имаше плурализъм – хората искаха да знаят какво става и доста от участниците във властта се чувстваха длъжни да отговарят на въпросите на репортерите и гражданите. После обаче нещата започнаха да се променят. Управниците започнаха да се окопават и да бранят информацията за работата си като лично богатство. Така че закон за достъпа до обществена информация бе изключително необходим.

- Ако сега трябва да започнеш да го прилагаш, как ще обясниш най-достъпно смисъла му?

- Законът е пропусъкът на гражданите към властта, която те избира и която после се опитва да се откъсне от тях и често дори пренебрегва обществените интереси. Чрез закона хората могат да научават как и какви решения вземат

управленците на всички нива и съответно да ги контролират и коригират. Законът за достъп до информация е един от начините да бъдем граждани, а не безгласни букви в партийните лозунги.

- Кой е най-фрапиращият случай на искана информация в практиката ти? Или интересен?

- Много са интересните случаи, защото журналистиката е професия за любопитни хора. Някой беше казал, че новината е това, което го крият, другото – което ти го казват без проблем, най-често е пропаганда. Един от случаите, който ми отне доста време, усилия и маневри, беше свързан с провалянето на европроект от фирма на близък роднина на депутат. Човекът беше взел около 1,5 млн. лева, за да построи нов водопровод на Лом, но строежът така и не започна.

Любомир Йорданов – дългогодишен кореспондент на в. „Труд“ за област Монтана, е тазгодишният носител на наградата „Координатор на 2013-та“, която Фондация Програма достъп до информация ежегодно присъжда. Отличieto си Любо, както го наричат колеги и приятели, получи на годишната среща на координаторите на Програмата, която се проведе в последния ден на февруари в София. Призът му е връчен за дългогодишната му и ефективна застъпническа дейност в региона.

На въпросите ми към МРРБ се отговаряше половинчато – в смисъл „проектът се задвижва, работата ще стане...“. Чрез упорито задаване на въпроси на министертството, на местната управа и с помощта на народни представители, които стигнаха и до необявена информация, стана ясно, че депутатският роднина е прибрал парите за проекта чрез фалшива банкова гаранция и въобще не е започнал строежа на водопровода. По случая избухна скандал, образувани бяха няколко дела. Но, за съжаление, излизането на истината най-е промени кой знае какво. Депутатският родственик продаде фирмата си барабар с дълговете и нереализирания проект на безработен циганин. По едно

от делата бизнесменът бе оправдан, парите не се намериха и до днес, а Лом още е без нов водопровод. Но поне онзи депутатът вече е бивш, а родственикът му не пе-

на футболен мач – наши и ваши, сеир на терена, кой кого купил, кой с кого си пие ракията... Мисля обаче, че не само у нас – в повечето демократични държави е

гражданите или журналистите подават повече заявления за достъп до информация?

- В областта повечето заявления за достъп до информация се подават

работим добре от години, други подобряват състоянието си за достъп до информация. Но – да, има общини, които са се обвили в информационен здрач и така им е уютно и спокойно. Това обаче е самоубийствена позиция. В близо 30 годишната ми работа като журналист не съм видял управа, която е скъсала връзките си с избирателите и с медиите, да е оцеляла. Това е все едно четири години да не поздравяват комшията си и дори да се правите, че не го виждате, а след това да му почукате на вратата и да поискате да ви покани на гости. Лошото е, че такава затвореност действа като спирачка и забавя с години развитието на цели райони. Затова хората не трябва да се отдръпват и да се примиряват. Дали комшията ти ще говори с теб е негов личен проблем – не можеш да му влезеш в къщата и да му смениш мисленето. Общинската управа обаче не е лична собственост – там всеки може да влезе, да пита, да иска информация, да дава идеи и да изисква отговори. Един възрожденец беше казал, че управниците не са файтонджии, а конете, които впрягаме във файтона. И ние трябва да им кажем накъде да вървят.

- Колко време трябва да мине, за да добием увереността, че знаейки как ни управляват, можем да влияем това да става по по-добрия начин?

- Май вече нямаме време за губене. 25 години тъпчем на място, а на моменти дори се връщаме назад. Това може и да устройва доста от хората, които ни управляват, но не и нас. Така че от самите нас – гражданите, зависи да ускорим собствения си ход, за да ускорим и хода на държавата. Не съм голям оптимист, че поколенията, които докараха, които докараха България до това дередже, ще се променят, но се надявам, че младите хора няма да оставят съдбата им да решават други.

снимка: ПДИ

Изпълнителният директор на ПДИ Гергана Жулева връчва годишната награда на Любомир Йорданов

така. Няма как всички да се интересуват от политика и управление. За да върви добре една държава и да има здравословен обществен климат обаче, трябва да има една критична маса от граждани, които да контролират тези, които избираме. Защото всяка власт, ако не бъде контролирана, се изражда и се занимава преди всичко със собственото си, а не с обществено добруване. Колкото по-голяма е тази критична, „будна“ маса граждани и с колкото по-голям авторитет е, толкова обществените процеси са по-бързи и нещата, които се случват – по-добри за всички.

- В област Монтана

SECURITY

ГАРД

ГОД

ВСИЧКО ЗА ВАШАТА ОХРАНА!

- СИГНАЛНО-ОХРАНИТЕЛНА ТЕХНИКА
- ВИДЕОНАБЛЮДЕНИЕ
- ФИЗИЧЕСКА ОХРАНА
- ОХРАНА НА МЕРОПРИЯТИЯ
- МОНИТОРИНГ В ЦЯЛАТА СТРАНА

0888 91 21 59 E-MAIL: GUARD_SOD@ABV.BG